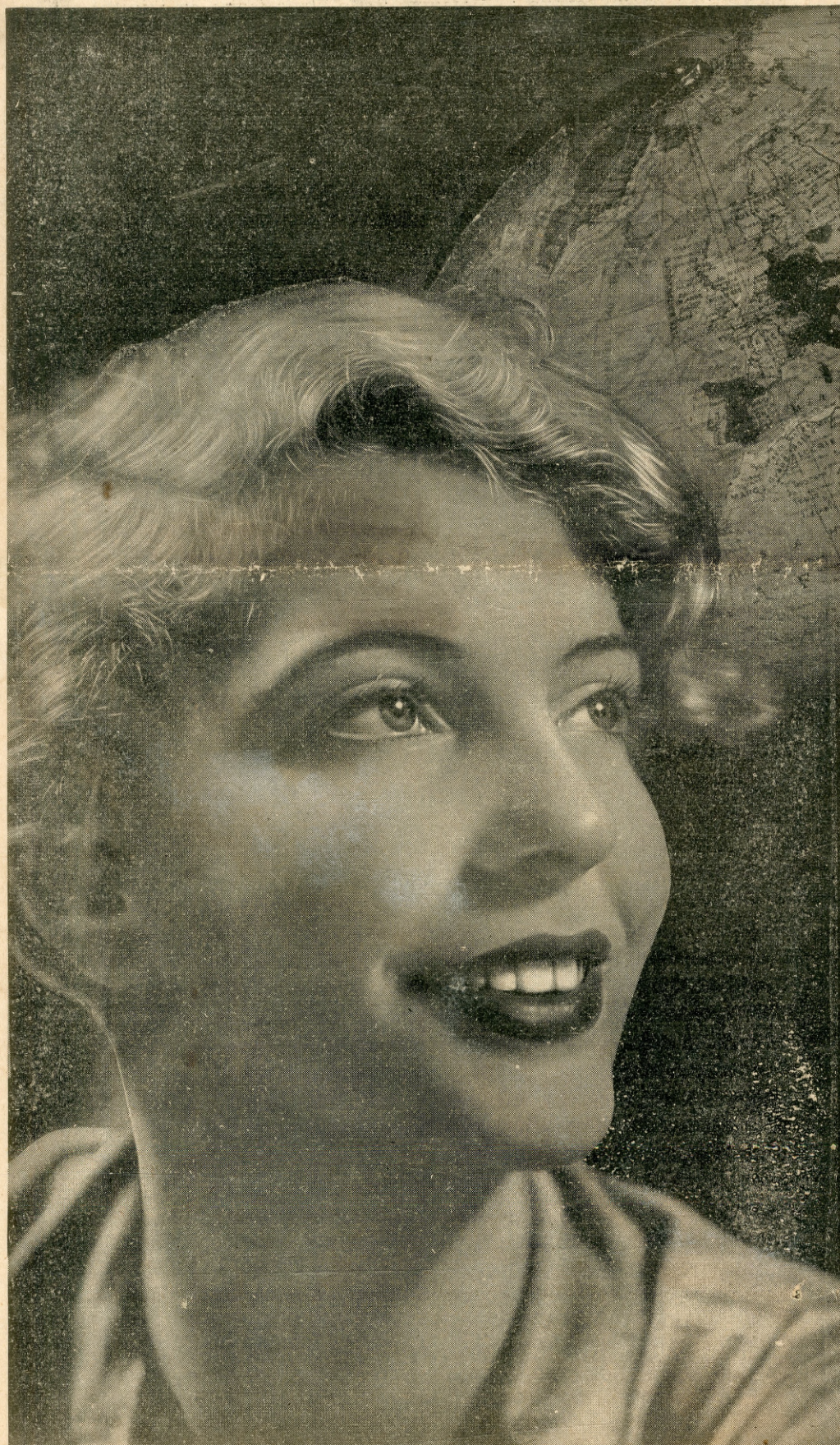

Женске новине

БРОЈ 1. ГОД. I

ЦЕНА 2 ДИН.

БЕОГРАД, МАРТ 1941

Погледајте ову девојку. Њен поглед није више срамежљив и оборен, него отворен и пун самопоуздања. Он је уверен у даљину, у будућност и жели да обухвати што више, да продре што дубље...

Када је била дете и њој су говорили као некада њеној мајци: то не приличи девојцици! Било је дивно играти се са много деце, другова из дворишта, летећи по ливадама, пецати рибу целог дана крај реке — али, то није приличило девојцици. Замало па да ни у школу није пошла. Али када је она стигла за школу, то је приличило девојцици. Тако се почела разликовати од своје мајке, која ни у школу није ишла, или можда у један-два разреда, после којих је потпуно заборавила оне мале шаре које су откривале много новог...

Нису хтели да се разликује од своје мајке. Стрпали су јој у руке много разнобојних кончића, да их слаже у шаре на малим јастучићима, у које се полагала велика нада. И њој су говорили да девојка треба да се уда и то је њен једини циљ. За кога, то није било важно. Воли ли га или не? Свеједино. Она се није сложила с тим. Назад у кући је почело много што шта да недостаје да би отац и мајка могли да јој прибаве спрему и мираз. Морала је отићи на рад ван куће.

И потекао је живот, друкчији од живота њене мајке. Па ипак, тамо, ван куће, наставила је судбину своје мајке. Можда још тежу. „То се не приличи девојцици“ наставило је да је прати кроз читав живот. Само она сада више није девојчица и не ради се више о игри с децацима, ни о ливадама и шумама и лудој трци по њима. Сада се ради о много тежим стварима. Некадашњој девојцици, сада раднику, приличило је да ради, и то да ради све послове и оне најтеже. Али много чега другог, не приличи јој. Она треба да остане жена, као њена мајка, да се не утркује с мушкарцем, ни у плати, ни у напредовању, да не тражи човечан поступак према њој. Да жели и тражи нешто друго? Да мисли о томе шта се догађа широм света и зашто је све то тако? Та она је жена и ништа она неће моћи да измени.

Али ова девојка, нагнута над писаћом машином, удубљена у књигу или сложу фабричку машину, обогатила се новим сазнањем, сагледала живот у свој његовој тежини, закорачила на један нови пут, схватила и рекла отворено шта мисли о таквом животу и да жели друкчији. Она се потуца, обија прагове, тражи запослење, приморана је да се много чега одрекне. У том потпуно различитом животу њу прате још и оне бриге, које су пратиле и њену мајку. Али, она има нешто друго, о чему је њена мајка можда само у потаји каткад сањала. Она има сан о бољем животу, она има снагу и спремност да се заложити за њега.

Реците, зар није ова девојка што гледа у будућност милион пута срећнија од своје мајке, јер неће да настави живот своје мајке, и бори се за друкчији?

Мобилизација жена у Енглеској. — Министарство рада саопштава да ће се ускоро приступити обавезном уписивању жена, пошто је настала велика потреба за извесним женским радом у ратној индустрији. Првенствено ће се позивати неударе жене и то почев од двадесет година. Запослене жене неће се много удаљавати од својих домова.

Париз, 3 фебруара (ДНБ) Око пензије г-ђе Кири. — Данашњи „Матен“ се пита да ли је тачно да француска држава плаћа кћери брачног пара Кири, г-ђи Еви Кири, извесну пензију. Лист потсећа на захтев г-ђе Еве Кири (која је пребегла у Сједињене Америчке Државе) да се француским женама и деци не шаљу никакве животне намирнице и тражи да се обустави давање државне пензије. Ако г-ђа Ева Кири, каже лист, већ заступа интересе Енглеске и брани енглеску блокаду Француске, нека и пензију тражи од Енглеске.

Барселона, 22 јануара 200 бракова из рачуна. — Пре два месеца општина у Барселони издала је уредбу, према којој ће све чиновнице неударе до 1 фебруара 1941 године бити отпуштене.

Али, 200 младих девојака нису се дале збунити. Оне су одмах одлучиле да се удаду на брзу руку, како не би изгубиле службу. Што се тиче мужева, и ту су се довиле. Понудиле су заједнички живот својим нежењеним колегама и тако су са двоструком платом омогућиле солидан живот.

Мадрид, 2 фебруара — ДНБ јавља:

Службени лист објављује закон који врло строго кажњава побачаје. Закон предвиђа казну затвора за лица која врше побачаје женама са њиховим пристанком. Робијом се кажњавају она лица која без пристанка пацијенткиња врше над њима побачаје. Ако услед извршеног побачаја наступи смрт, виновници се кажњавају доживотном робијом. Лекарима се, поред наведених казни одузима и право вршења праксе. Све приватне клинике за порођаје су укинуте.

Токио, 6 фебруара — Агенција Рајтер јавља:

У вези са молбама многобројних јапанских емиграната на острвима Борнео, Целебес, Јава, Суматра и у другим земљама југоисточне Азије, удружење јапанских жена упутило је, уз одобрење министарства иностраних послова, у те крајеве значајне групе младих девојака, које треба да постану супруге ових јапанских колониста.

Материнство

Брига за децу навалила се као огромна планина на срца мајки. Зима и глад уселили су се у наше домове. Нас хвата вртоглавица од страховитих брига: одакле набавити дрва, за шта купити мали капутић, од чега скувати топлу чорбу? Развучимо мршаву зараду, нашу или мужевљеву. Развучимо обе заједно до најтнанијег кончића, па растављени кончић редовно пуца. И више нам не вреди ни наша прича пред децом да смо сите, само нека они једу. Они више немају шта да једу. А сутра, сутра већ можда неће бити једне од наших зарада, а можда ниједне.

Жалост милиона мајки данас је претешка. Више рат не прети само. Он је ту, звао се он рат или страх пред њим, био он тамо или овде, звао се он рат или скупоћа. Он нам је даровао своје злогласне поклоне: смрт и глад.

Радост, дубока и интимна, здрава радост бити мајка, сахрањена је и затрпана тешким питањима: зар их гледати како гладују? хоћу ли изгубити посао?, зар да ми улудо изгину? Жеља младих које их још немају, разбијена је, тиња и гаси се, постаје неостварљива, постаје појединачан сан. Јер — та жеља доноси само бриге. Врtimo се тако од жеље до бриге, од брига до туге, неизлечиве туге за знанима и незнанима, који су умрли пре него што су почели да живе или тек што су почели да живе животом зреле младости.

Мајке су хтеле радост, а она је постала бремене. Ми нисмо криве за то. Ми их волимо, те наше малишане. Али, откада смо их понеле, ништа нам није олакшало ту нову дужност, ту нову бригу. За најмању олакшицу која би нам се морала дати као мајкама, друштво се цењкало, стотину година цењка се само око једне, по наш живот и здравље наше деце, важне ствари: да нас упуте да се пре и после порођаја одморимо, без страха да ћемо изгубити посао.

Не страдамо ми само од тога што већина од нас ради до последњег дана пред порођај. То је само једна од наших брига. Наша деца се растају од нас онда кад би највише желела да живе. Растају се од нас, јер им не дајемо добру храну, јер немају сунца, ваздуха, најзад — јер њиховим животом не располажемо ми.

И то траје вековима.

Брине ли се ко о томе?

Да, почела је та борба за бригу о нама још у првој половини XIX века. Нове снаге, нови људи и све свесније жене упорно и дуго борили су се за заштиту мајке и детета. Упорни противници заштите мајке и детета почели су да попуштају. Јер, деце је бивало све мање, мртворођенчади све више, грудни кош војника постајао је сваке године све ужи и они су се питали: шта да се ради? Јер, радити се мора, радне снаге мора бити. А, најпосле, — ватрени узвик чуо се све даље и гласније и у законима су се бележиле прве освојене победе. И у нашем радничком законодавству стоји само написан тај дивни сан — 6 недеља пре и 6 недеља после порођаја, мајке имају право на плаћени одмор.

Али шта се кога тиче наш одмор, здравље наше деце, кад ће се редови умрлих, погинулих и изнемоглих лако попуњити. Деца и материнство то су заиста постале само наше бриге, нас и наших сиромашних породица. Ми то знамо и знамо да ће то бити велико наше бремене све дотле док га друштво не подели с нама, олакша нам и не претвори бремене у радост.

Значајни датуми из борбе за женска права Међународни дан жена

Када је 1910 године, на конференцији Међународног бироа жена социјалисткиња у Копенхагену, установљен 8 март као међународни дан жена, значило је то потврду једног покрета који се већ био догодио у борби за права жена. Та, наизглед безначајна ствар, ударила је темеље једном друкчије постављеном покрету за права жена. Отада, још оштрије су се одвојила два покрета за права жена, — један феминистички, који је борбу жена одвајао у суштини од опште борбе за права и слободе у нади да ће жене саме извојевати победу, и други, који се спајао са општом борбом не изолујући питање жена од осталих друштвених, социјалних и политичких проблема.

То ново у борби за права жена имало се 8 марта изразити тиме, што су тога дана, у исти дан, жене читавог света постављале, односно оштро наглашавале своје захтеве за равноправност и ослобођење.

То ново имало се изразити 8 марта тиме што су се, чврсто повезане међу собом, жене читавог света повезивале и са међународним покретом за права и ослобођење! То ново изражавало се и тиме, што се тај дан није сводио на петиције и излете, већ је сваке године, истичући опште најактуелније питање тога периода, значајно појачану борбу за правилно решење тог, одређеног и актуелног, општег проблема.

Хиљаду деветсто четрнаеста и године рата биле су године које су дале 8 марту печат антиратне борбе, а борби жена нови смисао и значај. Годину дана пре свршетка светског рата 8 март је добио и нови карактер и нову садржину, обележавајући нови пут за жене. Сваке године 8 март претставља дан окупљања жена око оних захтева који се те године и у свакој земљи нешто друкчије постављају, али јединствено, на заједничкој линији борбе за стварно ослобођење жене.

СВЕ МАЊЕ СЕ РАЂА ДЕЦЕ У ЈУГОСЛАВИЈИ

Ранијих година „бела куга“ била је позната у неким крајевима Словеније. У понеким селима па и читавим срезовима број рођених је нагло и стално падао, док није дошло време да је број умрлих премашио број рођених. Тужна су таква села. По улицама се једва виде деца, а весели дечији смех се не чује. С једне стране тешке материјалне прилике, а са друге жеља да се сачувају и не распарчавају имања на више деце, а уз најактивнију припомоћ баба, бабица па и лекара, довели су до овог стања.

Међутим ако погледамо статистичке податке „Годишњака о народном здрављу“ Централног Хигијенског Завода од 1937—38 године, као и „Статистички годишњак“ од 1938—39 године добијамо управо страховите податке о катастрофалном паду порођаја.

Живорођено на 1000 становника

Дравска бановина	31.264	27.26	26.522	22,34	—	4,92
Свега на 1000 становника	Свега на 1000 становника	Свега на 1000 становника	Свега на 1000 становника	Свега на 1000 становника	Свега на 1000 становника	Свега на 1000 становника
Дринска бановина	61.584	39,92	57.853	32,85	—	7,07
Дунавска бановина	61.172	28,08	50.902	20,34	—	7,74
Моравска бановина	50.598	35,10	39.694	24,96	—	10,14
Приморска бановина	32.940	36,36	32.873	34,24	—	2,12
Савска бановина	84.572	31,18	71.958	25,08	—	6,10
Вардарска бановина	61.494	38,92	60.620	34,88	—	4,04
Врбаска бановина	42.315	40,58	46.552	40,03	—	0,55
Зетска бановина	32.386	34,84	31.847	31,31	—	3,53
Београд	5.551	19,18	4.961	12,89	—	6,29

Као што видимо у неким бановинама је дошло до заиста катастрофалног опадања рађања, а на првом месту се налази Моравска бановина. Једино Врбаска бановина, која се може сматрати као најзаосталија, у погледу здравствене службе са најмањим бројем лекара и осталог медецинског особља, показује најмањи пад. Доносимо ове податке са жељом да се кроз читаву земљу поведе анкета која ће утврдити, који су разлози за овакво стање и што је управо разлог, поред економског, да жене не рађају.

Протест америчких писаца

У часопису „Њу Масис“ изашао је један апел кога је потписало 300 познатих америчких писаца, и из кога доносимо неколико одељака:

„У овим критичним часовима, када америчком народу прети опасност, да буде увучен у други Светски рат, позива Лига америчких писаца све писце да узму учешћа у борби за очување мира и демократије.

Ми знамо да су појмови Мир и Демократија дубоко укоренили у свести америчког народа, ми знамо да су губитком мира и увлачењем у рат, и наше грађанске слободе изгубљене.

Ми смо мишљења да је у интересу америчког народа, као и народа Европе, да ми не узмемо учешћа у овој рату; ми смо уверени, да напротив наше учешће у овој рату води ка његовом проширењу и уништењу наших слобода, да ће глад и немаштина и нашу земљу прегазити.

Ми позивамо све америчке организације у борбу против ратне хистерије, против свих мера, које нас могу увући у рат.

Наше је место у првој линији фронта за одбрану мира и за одбрану наших грађанских слобода; ми захтевамо да се програм за наоружање не искористи као параван против социјалног законодавства, као параван за удар на народне слободе.

Ми позивамо све писце у борбу против све веће опасности да се Америка увуче у ратну авантуру.

Од 7.042.411 жена у Југославији, привредно учествују 3.456.000 жена у селу, од којих су 1.864.000 регистроване као пољопривредне и сточарске раднице. У 400 вароши и 72 града има 372.018 активно привређујућих жена. Попис наших градова показује да је мајка-радица најмногобројнији житељ нашег града.

* *
*

Око 9.000.000 жена запослено у немачкој производњи. — Немачко министарство рада објавило је цифру жена запослених у немачкој производњи: 8.720.000 жена узима активног учешћа у свим гранама производње.

Енглеске жене траже пензију за пострадале у рату. — У име 2.000.000 енглеских жена посетила је енглеску владу једна делегација жена која је тражила пензију за жене пострадалих у рату. Министар за пензије обећао је да ће проучити захтев.

Ана Карењина Лава Толстоја

Историја књижевности тако обилује чињеницама које потврђују да књижевници често нису знали до којих дубина њихова дела засецају у тешке и нерешене друштвене проблеме. Они често нису знали шта ће њихова дела значити за људско друштво. Они често пута нису били свесни да њихово дело значи обарање баш онога што су они сами хтели да одрже. Балзак је, на пример, мислио да својим романима учвршћује племство, цркву и монархију — три највеће величине по његовом схватању — а сам их је својим романима рушио у прах и пепео.

С Лавом Николајевичем Толстојем нешто је друкчији случај. Он је у својим делима критиковао и једно и друго и треће, али... он се надао да учвршћује „праву“ веру, да остварује јеванђеље „непротивљења злу.“ Далеко од тога! Својим реалистичким сликањем живота, својим делима — којима скоро нема равних у историји цивилизације — крчио је пут оним друштвеним снагама, које су место његовог „непротивљења злу“ ишле за тим да зло угуше у корену, које су ишле за тим да наместо простог, огрезлог у незнање човека, створе свесног градителја једног новог живота, о коме су највиши умови човечанства, па и сам Толстој, само сањали.

Тако је пишући „Ану Карењину“ Толстој мислио да ће критиком савременог брака, немилосрдним сликањем тог лажног односа између мушкарца и жене постићи, или бар допринети томе да се ти односи удесе тако, како то замишља његова „права“ вера. Он се надао да ће постићи или бар допринети и томе да се тај проблем решава не путем немилосрдног уништења свега друштвеног зла, онако немилосрдног како га је Толстој умео насликати, већ путем „непротивљења злу“...

Ана Карењина Лава Толстоја — то је трагедија коју је доживела и

ли доживљавала скоро свака савремена жена. Сви њени најтананији дрхтаји срца и душе, сва та болна и племенита животородна тежња за остварењем нечега што се у постојећим друштвеним условима не да остварити — све је то данас и јуче, проблем свих жена. Зар није тако често задрхтало срце младе девојке, на клупи у парку, крај тек завољеног човека, човека за кога се љубав у њеном срцу јавила као први пупољак пролећа, младости, девојаштва — зар није тако често задрхтало њено срце кад је видела да је он „као и сви други“. Да и он у њој гледа само жену — а она је, међутим, нешто сасвим друго, она тражи да буде вољена, да мора да воли и да буде само страшћу вољена. Зар није угушила толико суза, толико чежње, толико сањане среће и рекла себи: тако мора да буде, тако је већ уређено на свету, да си ти нешто друго, да твоја осећања, твоји снови, твоје наде могу бити само твоје, а не и његове. Ана Карењина, зар то није тугованка о неоствареној љубави, о неоствареној љубави данас и јуче? Зар то није болни еп милиона женских срца, зар то није туга због неостварене среће угушене у оловној досади „породичне среће“, у продаји тела, у чаши соде, у спором и дугом отицању крви из пресечених вена?

„Ана Карењина“ је дело најдубље женске племенитости. Она је дала онај унутарњи, такозвани интимни проблем жене. Она показује ону другу страну: зашто људи, кадри да буду срећни, кадри да срећу остваре, да из ничега срећу створе — срећу немају! Она открива да сметње тој срећи не постоје у жени, не постоје ни у човеку — већ у моралу, који од жене чини једну нужну ствар више, међу стварима, а не равноправног човека.

Хтели су да унаказе Толстоја, да осрамоте Ану! Говорили су да се њена трагедија оснива на суко-

бу између мајке и љубавнице. Бојали су се страшне осуде коју је велики писац изрицао, бојали су се да Анина мирна, стрпљива, столетна патња не постане протест, не потражи путеве среће и слободе. Не, није то тако! Анино материнство није у сукобу са њеном љубави, већ и њено материнство и њена љубав говоре: да бити мајка значи на том свету бити том свету само мајка, а не и жена, значи — рађати, а не моћи се радовати и бити вољена. Сукоб, који у Ани постоји између љубави и материнства јесте сукоб између мајке, која је срећна што је мајка, а којој не дају да буде свестрано срећна мајка, мајка која сме да воли и која је вољена. То је сукоб између онога на што је друштво сили и онога за чим она тежи, о чему читаво њено биће сања, за шта је забрањено њеном срцу да слободно куца, да се безбрижно и радосно разигра...

Ана Карењина јесте трагедија савремене жене, жене савременог друштва. Али то није све: Ана Карењина је столетна трагедија жене, столетни удес који је пао на жену, а који је данас добио свој нарочити облик. Кроз Ану проговорила је дуга и болна историја. Она је преко ње проговорила скоро први пут, тако гласно, тако немилосрдно, тако потресно... Проговорила је тек тада кад се већ почео отварати видик жениног ослобођења. Само Толстој, само у то време, само у тој земљи могла се дати ова дубина, свестраност трагедије жене. Само се тамо и тада могла открити до краја, без остатка, сва истина, гола, непатворена, без фразе, без лажне племенитости, без маске која тај друштвени проблем хоће да покрије и сузи на тобожњи проблем односа између мушкарца и жене.

Скупљањем претплата омогућићете излагање нашег листа!

Одломак из Ане Карењине

Василије Лукич, не појимајући испрва ко је била ова дама и сазнавши из разговора да је то била она иста мати што је напустила мужа и коју он није познавао, јер је ступио после њеног одласка, беше у двоумици: да ли да уђе или не, или да јави Алексију Александровичу. Смисливши најзад, да се његова дужност састоји у томе, да буди и диже Серјожу у одређени час и да према томе он нема ништа да разабера, ко је тамо, да ли мати или неко други, већ да врши своју дужност, он се обуче, приђе вратима и отвори их.

Али миловање матере и сина, звуци њихових гласова и оно што су говорили, принуди га да одустане од своје намере. Он заврте главом и уздахнувши затвори врата. „Да очекнем још десетак минута“, рече он у себи, искашљавајући се и бришући сузе.

Међу домаћом послугом у то време владало је велико узбуђење. Сви су знали да је дошла госпођа, да ју је Капитонич пустио и да је она сад у детињој соби, а међутим господин увек после 8 часова сам свраћа у собу; сви су појмили да је сусрет мужа и жене немогућан и да га треба спречити. Камердинер Корнеј, сишавши доле вратару, питао је, ко ју је и како пустио, и сазнавши да ју је Капитонич примио и пропустио, чинио је старцу прекоре и опомене. Вратар је упорно ћутао, али кад му Корнеј рече да га зато треба истерати, Капитонич му прискочи и окупивши махати рукама пред лицем Корнејовим, стаде говорити:

— Јес', ти не би пустио! Десет година служити и осим добра ништа друго не видети, па сад изићи и рећи: изволте, молим, напоље!... Вешто ти водиш политику! Знам ја! Боље гледај, како ћеш господара да поткрадеш и медвеђе бунде вуцараш.

— Солдачино — презриво рече Корнеј и окрете се дадиљи, која улажаше. — Ето, судите сами, Мари-

ја Јефимова, пустио и ником ништа не казује, — обратио јој се Корнеј. — Сад ће Алексије Александровић да изађе и да иде у детињу собу.

— Муке, муке! — говорила је дадиља. — Ви, Корнеју Васиљевићу, гледајте те задржите господина, а ја ћу да тркнем да је некако одведем. Муке моје, муке!

Кад је дадиља ушла у детињу собу, Серјожа је причао матери како је, клизајући се с брежуљка, пао заједно с Надицом и три пут се претурили. Она је слушала звуке његовог гласа, видела његово лице, осећала његову руку, али није разумевала оно што је говорио. Требало је одлазити, требало га је оставити — само је то мислила и осећала. Она је чула кораке Василија Лукича, који је долазио до врата и кашљао, чула је и кораке дадиљине, али је седела као скамењена, неспособна нити да почне да говори ни да устане.

— Госпођо, голубице! — проговори дадиља, прилазећи Ани и љубећи јој руке и рамена. —

Ето, Бог је обрадовао наше новорођенче. Ништа се нисте променили.

— Ах, дадиљо драга, ја нисам знала да сте ви овде — прибравши се за тренутак, рече Ана.

— Ја не живим овде, са ћерком сам дошла, дошла сам да честитам, Ана Аркадијевна, голубице!

Дадиља се одједном заплака и поче јој опет љубити руку.

Серјожа, светлећих очију и насмејан држећи се једном руком за матер а другом за дадиљу, тапкао је по ћилиму пуначким голим ножицама. Нежност миле му дадиље према матери доводила га је до усхићења.

— Мама! Она често долази к мени и кад год дође — отпоче он, али застаде приметивши да дадиља нешто шапатам рече матери и да се на лицу материном појави плашња и нешто налик на стид, што јој тако није личило.

Она му приђе.

— Мили мој! — рече она.

Она не могаше рећи збогом, али то рече израз њеног лица, и он појми. — Мили, мили коћник — изговори она име, којим је звала малог, — ти ме нећеш заборавити? Ти... — али више није могла говорити.

Колико је после измишљала речи, које му је могла казати. А сад није умела и није могла ништа да каже. Али Серјожа разумеде све шта је хтела да му каже. Он појми да она беше несрећна и да га је волела. Он је појмио шта више и оно што је шапатам говорила дадиља. Он је чуо речи: „увек после осам часова“, појмио је да се то говорило о оцу и да мати не сме да се сретне с оцем. То је он појмио, али само једно није могао да разуме: зашто се на њеном лицу појавише стид и плашња?... Она није крива, а боји га се и стиди се нечега. Он хтеде да јој зада питање, које би му разјаснило ову сумњу, али то не смеше да учини; он је видео како се она мучи, и беше му је жао. Он се ћутке припи уз њу и рече шапатам:

— Не иди још. Он још неће доћи.

Мати га одвоји од себе да види, да ли он мисли оно што говори, и на преплашеном изразу његова лица она прочита, да је не само говорио о оцу, већ као да је питао: како треба да мисли о оцу.

— Серјожа, пријане мој, — рече она, — воли га, он је бољи од мене, ја сам крива пред њим. Кад порастеш, ти ћеш пресудити.

— Од тебе нема ништа боље!... — повика он у очајању кроз сузе и дохвативши је за рамена, поче је из све снаге привлачити к себи дрхтавим од напрезања рукама.

— Душице, малено моје! — проговори Ана и заплака се онако исто слабо, детињски, као што плакаше он.

У то време врата се отворише и уђе Василије Лукич. Код других врата зачуше се кораци, и дадиља шапатам рече „иде“, и пружи шешир Ани.

Серјожа се спусти на постељу и зајеца, покривши лице рукама. Ана одмаче ове руке, још једанпут пољуби његово мокро лице и брзим корацима изиђе на врата. Алексије Александровић иђаше јој у сусрет, спазивши је, он стаде и обори главу.

Без обзира на то, што он малочас говораше да је бољи од ње, за време овог брзог погледа, којим она

обухвати сву његову фигуру са свима подробностима, њу обузеше осећаји одвратности и злоће према њему и зависти због сина. Она хитрим покретом спусти вео и убрзавши кораке готово истрча из собе.

Она није успела ни да извади оне играчке, које је с таквом љубављу и тугом изабрала јуче у дућану, и тако их врати натраг кући.

ИЗ ИЉИНОВЕ КЊИГЕ: „ПРИРОДНЕ СИЛЕ И МОЋ ЛЈУДИ“

Желимо научити како се ствара киша. Али прије морамо научити стварати облаке.

Знаду ли многи, шта је то киша и зашто она пада? Мислим, да то знаде мало људи.

Киша се ствара путем врло комплицираног физичко-хемијског поступка.

Кад бисмо видели ваздух и све струје ваздушних мора, лакше бисмо схватили, како настају облаци. Вода не путује по својој слободној вољи, него је носе ваздушне струје. Големе масе ваздуха пужу над земљом и вуку са собом товари водене паре. Неке ваздушне струје долазе с копна, а друге с мора. Једне путују из хладних крајева у топле, а друге из топлих у хладне. Једне носе са собом много, а друге мало воде. Догађа се да се те струје сретну и сукобе. Ако је при томе једна струја топла и лака, а друга хладна и тешка поплаве се врућа и лака на леђа хладној и тешкој — као да се поплаве на вишу степеницу. Заједно са ваздухом пење се и вода, коју тај ваздух носи. Како је горе хладно, охлади се водена пара и згусне у капи. Тада видимо, да је небо застрто облацима. Догађа се и друкчије: једна хладна струја забије се као клин под топли ваздух и тера га нагло у висину. Онда се водена пара згусне још брже у капи — олујни облаци се скупе над земљом.

Брже, кућа је хладна; брже, чарапе нису још окрпљене; брже, рубље још није испеглавано; брже, деци... брже!

Шта знају оне о књигама? Шта знају оне о сновима, о чудним стварима које се понекоме збивају? Иду ли оне у позориште, у биоскопе, слушају ли оне предавања? Па и мушкарци их баш много не воле, те жене.

Јесу ли оне криве „што се нема времена“?

НЕМАМ ВРЕМЕНА...

— Кажеш вреди прочитати? Баш ћу морати да нађем времена, да ми је да се средим; толике књиге излазе, последњу пару одвајам, слаже се гомила... Али како све да стигнеш? Мораћеш ми испричати, тако у главним цртама, ко зна да ли ћу стићи?...

— А, шта кажеш...?

— Та, је ли могуће...!

— Кажеш...

Оде после подне!

Коса масна, чарапе исцепане, али ко би све? Нема се времена! Али баш данас ћу и косу да оперем, и да се искрпим, па раније да легнем, да ми је да се испавам... Али морала бих и свратити..., откад нисам била; помислиће људи... Али само на часак, немам времена!

Оде вече!

Кажу да није богзна какав филм, али свеједно, биће ваљда музике, и тако забавно. А и доста ми је и онако мука и озбиљног, хоћу и ја да се мало разонодим, да забавим...

Два сата, три сата, гомила сати, зачас се измигоље. Како их ухватити?

Док свратиш, док завириш, док прочачкаш..., оде време!

И ко је онда крив „што се нема времена“!

Зору буде петлови?

Којешта, нема петлова! Можда још у бајкама!

Четири сати, пет сати, шест сати. Од периферије према центру, зору буде будилници.

Хиљаде жена даве сан у хладној води, хиљаде мајки кидају оловне удове од постеље.

Али, зар је већ...?

А сад брзо!

Брзо ватру, брзо сманути собу, брзо очистити ципеле, брзо... Треба их већ будити! Спремити основца, уплести кике кћери... Зар опет пропало колено?! Брже доручак, гошподе, које доба! Још ово морам, само још ово, само још часак...

Опет ћу закаснити!

Познајете их? Сигурно их познајете!

Оне имају најбрже ноге, највештије руке, па и поглед је у свих њих исти. Све оне немају погледа!

Дугачак је пут од куће до радионице, од куће до фабрике, од куће до канцеларије. Ноге га добро знају, оне саме лете.

— Морате бити тачни, иначе...?

Да, да морам бити тачна...

Морате средити своје личне ствари!

— Да, морам их средити...

— Морате и на себе мало више пазити, знате, у Америци радна жена полаже много на своју спољашност!

— Да, у Америци... радна жена...

Седам сати, осам сати, десет сати; руке лете, ноге лете, мисао прикована.

Господе, шта ли је код куће? Да није... Да се није... Хоће ли умети...?

Прошло!

А сад брже кући!

Тако постају кишни облаци. Да би постао облак, мора се топли ваздух, који носи воду, охладити. То знамо још од малих ногу, али ствар је ипак много тежа. Пре свега, водена пара потребује „место за искрцавање“, да се спусти и створи капље.

У ваздуху лете делићи плина напуњени електриком, прашине, чађи из творничких димњака и ветром донесени врло сићушни соли кристали из мора. На те ситне делиће седне вода стварајући капљице за облаке. Ако нема тих ситних делића или ако их је мало, не може настати облак.

Још много питања треба, да настане кишни облак. Потребно је да се мале капљице споје у велике, тешке капље. Па и онда, ако се сукобе, то још не значи, да ће се и сјединити. Догађа се, да капљице при судару једна од друге одскоче као билијарске кугле. Капље у ваздуху напуњене су електрицитетом. Ако је једна капља напуњена позитивним, а друга негативним електрицитетом, онда се оне привлаче. Ако су обе капље једнако напуњене, оне се одбијају.

Сада тек видимо, како је киша комплицирана ствар.

Како можемо научити, да створимо кишу? Како бисмо постигли то, да можемо увек заповедати води, када нам је потребна, да се спусти на земљу.

Наши стројеви за хлађење нису још доста јаки, да би могли охладити ваздух, ваздушни океан. Догађа се, да се ваздух сам од себе охлади, а вода се ипак не скупи у облаке. У том случају можемо се умешати у ствар. Можемо дићи прашину, направити дим, унети у ваздух делиће соли, како би се воденим капљицама створило у ваздуху место за искрцавање. Можемо се дићи на аероплану и одозго просути електрицитетом напуњени песак, како би водене капљице добиле електрицитет, који им је потребан. Све се то може направити. А је ли што већ учињено? Јесу ли барем

извршени какви опити у тој ствари?

ТОПОВИ ПРОТИВ ОБЛАКА

Метереолози су покушали да облаке промућкају као што се мућка каква бочица са течномљу, да би се на тај начин мале капљице претвориле у велике капље. Треба капљице збити у једну масу, као што се збија маслац.

Како се облак може стрести? Пре четрдесет година водила се у Тексасу у Америци, права битка. Пуцало се је из топова, ракете су шиштале, пуцали балони. У ваздух су пуштани змајеви с бомбама, које су биле напуњене динамитом и праскавим плинотом, па су тамо експлодирале.

Једна је батерија пуцала на облаке, али овога пута нису њоме заповедали официри него метереолози. Цели су дан топови пуцали на облаке и тек пред вечер изнудили су из облака неколико капи кише. Тих неколико капи кише стајало је људе врло много. Потрошено је 475 бомби, 63 балона, 6 и по центи експлозива. Колико су хитаца испалили топови, то је остало непознато.

Људи су увидели да се не исплати пуцати из топова на облаке. Треба дакле пронаћи друго средство.

АЕРОПЛАН НАПАДА ОБЛАКЕ

„Када сам једнога дана радио у својој соби, чујем шум аероплана. Погледао сам кроз прозор и видео, да аероплан лети право против облака. За неколико секунди сасвим га је нестало у облаку, али је убрзо излетео из облака на другом крају. Аероплан је вукао са собом, као мали реп, фини облак дима. Кад сам боље погледао, видео сам, да је то била прашина, коју је аероплан просипао. Онда сам се сетио, да је то Waggen, који је вршио своје опите. Пет или шест пута летео је аероплан кроз облаке. Облак се је распрштио и за три, четири минута није више ништа остало од њега.

Исто се догодило са суседним облаком, пошто је аероплан неколико пута кроз њега пролетео. И трећи је облак исто тако исчезнуо као и други а да од њега није остало ни трага“.

То пише Orville Wright (Рајт), један од браће Wright, проналазача аероплана.

ТОРАЊ ИНЖИЊЕРА HIGHT-A И DAVIS-A

Три године доцније, године 1926 осванула је у новинама, из Лос Ангелоса у Америци, друга вест.

Овога пута се није говорило о аероплану, него о неком торњу. Новинске вести су јављале, да су инжињери Hight и Davis направили једну станицу за управљање облацима.

У једној собици на торњу били су постављени апарати за прављење посебне електричне струје — такозване Теслине струје. Кад је станица радила, били су сви гвоздени делови машинског одељења напуњени електрицитетом. Требало је само прст приближити коме клину и већ би фркнула електрична искра. Hight и Davis су утврдили, да су се са свих страна изнад торња скупили облаци, кадгод је њихова станица радила. Барометар је падао и тад би пала ситна кишица.

Догађало се, да уопште није било облака, а они су ставили своје машине у погон. После једног и по сата било је читаво небо свуда унаоколо јако наоблачено.

То су били Hight и Davis. Њихови опити нису до сада проверени ни потврђени.

Не заборавите да нам саопштите своје мишљење о „Женским новинама“!

Ново у домаћинству

Понављале су много пута домаћице своју тужну причу о зглобовима који као да се расклапају од умора, о глави која боли од празнине и паре, о досади која убија читавог дана. Потсмевали су се много пута мужеви, и сами исцрпљени од вишечасовног рада. Хиљаде утрошених покрета сагорело је у ватри, искувало се у ручку који се појео, испекло се у врелој води за судове, отишло на смеће са отпацама и прашином. А милиони жена, у један исти дан, утрошиле су милионе покрета. Свака за себе прошла је десетине километара истога јутра, положила хиљаде ватри, прала по брдо судова. Свака за себе утрошила је читав дан за прање рубља, сама нагнута над коритом у мрачној вешерници. Хиљаде руку мицало се уз врелу пеглу за неколико комада узгред пропраног рубља. Свака за себе утрошила је милионе покрета више него што би се утрошило да тај рад није тако појединачан, раздвојен. Свака затворена као птица у крлетци, хиљаде њих, зури у четири зида од јутра до вечери, и зури од младости до смрти, заборављена, заробљена, вечито сањајући о томе да ће можда сутра успети да раније сврши посао, па да прошета, прочита нешто, најзад, да испружи своје уморне мишиће.

То се не може променити, ми-

сле све оне. Неко мора кувати ручак, а ручак се може кувати само онако како се кувао одувек. Ту нема помоћи, такав је домаћи посао. Да оставимо на страну то да чак ни домаћи посао не мора бити појединачан; да чак и он може постати посао, (бар што се хране, рубља и многих дугих ствари тиче) — посао који врше одређени људи. Чак и у појединачном домаћинству много је ствари, дивних и скоро чудотворних, које су створили људски ум и људске руке, да се људски ум и руке домаћица, или оних који једанпут преузму њихов посао, ослободе ситних и јалових покрета. Постоје те ствари, али милиони сиромашних домаћица у свету не знају за њих. Уска четири зида и брдо судова и неопраног рубља није им оставило времена ни толико да у новинама прочитају да су се, ето, чудне машине створиле да олакшају и њихов рад.

Апарат за усисавање прашине, истина, није непознат ни у нашој земљи, али његова дивна помоћ непозната је потпуно за многе и многе. Ни термичка струја више није никакво чудо за нове грађевине и добро уређене станове. Чак и електрични штедњак познаје један део, али врло мали део, домаћинства. Пре него што се огроман део домаћица упознао и са њим, техника је отишла још даље. Постоји једна врста електричног штедњака код кога се подешавањем дугмета регулише не само топлота, већ и време за које штедњак треба да буде укључен. Другим речима, жена може да пристави ручак и да иде неким другим послом у град, да ради други посао у кући, да чита или најзад да се одмара, сигурна да ништа неће загорети, јер ће чудотворно дугме искључити штедњак у право време. Колачи који се пеку у таквом штедњаку и у специјалном плеху за њега, сами ће искочити из апарата, мекши или тврђи, већ према томе какви се желе, и никад се неће претворити у угаљ, као што се много пута догодило домаћицама, које су морале и други

Писмо

Тек годину дана сам удата и маћинству пријети катастрофа. зумно буџетирање схватам так опходно за живот, јер не знам д идемо никад ни у казалиште, прије могли) ни друштвене забаве се возимо трамвајем иако станује ро 12 година и имаде око 2.500 м није никада примао јер нијесу д ви као монах: уред и дом. Већи с од две собе и плаћамо за њега послове (ношење дрва у трећи мање комаде перем сама, и т. д.) млијеко 250 динара. (Подворкињ врућу шалицу кафе, а ми вечер: кгр. круха и 1 литар млијека). О једва једвице досегне до слиједе руци кад платим електрику, хр не знам господарити, можда је и ши шећер, могуће има што јед мањи стан на пр. само собу са п

Онда долази још један живосилно би жељела двоје деце: кће тај луксуз, или морам затомити душа моја? Али, то би си жељела моја дјеца оскудјевати — иначе чежње за њима.

Јер, већ се сада догоди да гладна (од саме штедње и страх није важно — ионако је сада мо,

посао истовремено да свршавају. Електрична мешалица сама ће укупати беланце и исцедити сок од воћа.

Истина, треба имати и јаја и шећера и воћа да би се направили колачи. Но људи који су стварали те дивне направе имали су и племенице жеље да све то буде приступачно човеку, кад му једнога дана буде приступачан и електрични штедњак. Али, прљавих судова има свако домаћинство и отечене руке свих жена знају шта значи прљави и масна, врела вода за судове и тај изнад свега досадни посао. После обеда оне би, међутим, те судове могле ставити у апарат за прање, сандук са више оделења, а да их скоро и не дотакну руком. У пр-

о домаћице

ата па немам довољно искуства, те ми до-
офа. Рационално вођење кућанства и ра-
тако, да сам све укинула што није не-
ам да ми је који други излаз могућ. Не-
те, ни кино, ни концерте (ово нисмо ни
забаве, нити пушимо, нити пијемо, нити
инујемо у предграђу. Мој супруг служи ско-
00 мјесечно плаће. Тзв. „награде за труд“
су допуштене: образ му је чист, али жи-
њи стан замјенили смо ове године мањим,
њега 1000 динара. Подворкиња за теже
ећи кат, прање већих комада рубља, те
(д.) уз разне таксе 250 динара, за крух и
кињи дајем дневно дебели комад круха и
ечерамо само каву, и за све то требамо 1
а). Остаје ми, дакле, 1000 динара, која ми
једећег првог, јер ми се само расплину у
, храну и најопходније поправке. Можда
је кава за вечеру скупо јело, јер се тро-
о јевтиније? Можда треба да узмем још
са штедњаком?

животни проблем: млада сам и здрава —
кћерку и сина. Смијем ли си приуштити
мити ту жарку жељу за којом чезне сва
љела само у случају кад би знала да неће
иначе је мањи злочин да ја гинем од

ци да ја који дан у хладној соби останем
страха да ми неће новаца дотећи) али то
а модерна витка линија...

А. В. Загреб

ју. Е-вом оделењу тог сандука налази се
улу-врућа сапуница која скида маст и
од во-нечистоћу аутоматским путем, у
ја и другом оделењу млазеви веома вру-
ивили-ће воде остављају судове беспре-
идали-корно чисте. Најзад, у трећем су-
лемем-дови се суше у врућем ваздуху. О-
исту-вако опрани судови потпуно су сте-
дана-рилизовани и опасност преноше-
ични-ња разних клица отпада.

Кад човек помисли шта код нас
и има-значи прање рубља, кад се сети ду-
руке-ге борбе са великим комадима, у-
љава-трошење женине снаге и оболења
ве и-која долазе после тог тешког посла,
. По-знаће да оцени, а домаћице понај-
судо-више, каква је благодет машина за
пра-прање рубља. То је велико, дубоко
а да-корито с поклопцем, у које се став-
7 пр-ља врућа вода и сапун. Једна врста

велике мешалице бије, меша и тр-
ља рубље тако ефикасно, да је оно
после десет до петнаест минута пот-
пуно чисто опрано. Тада се провла-
чи између два гумена ваљка, који
истискују сав сапун па их из ма-
шине ставља у чисту воду за испи-
рање. То провлачење кроз гумене
ваљке понавља се онолико пута ко-
лико воде домаћица мења за испи-
рање. Најзад се рубље обеси већ
напола суво, јер се из њега свака кап
воде истисне. Тако се — ма колико
глава бројала породица — прање
рубља може да сврши за пола сата.
И то без бојазни наших домаћица
које се увек боје да им се рубље не
поцепе.

Вишедневно, за здравље шкод-
љиво пеглање ћумуром, могло би
се заменити електричном пеглом,
која може да се подешава на разне
ступене топлоте, за свилу, вуну,
платно, и никад неће сувише да се
загреје и да нешто изгори. Али до-
маћица може да има и аутоматску
направу за пеглање, коју може да
затакне за машину за прање. Седе-
ћи на столици, она ставља комад
по комад између загрејаног ваљка
и извуче испеглаано рубље. Те ма-
шине толико су савршене да се њи-
ма могу да пеглају чак и мушке
кошуље и фини ришеви и волани.

Малих, ситних справа које до
максимума упропашћују рад у до-
маћинству безбројно је много. Оне
нас и не изненађују, али оне, са-
ме за себе, нису довољне да рад до-
маћица толико олакшају и ослобо-
де јој читаве часове и дане које мо-
же корисно да употреби за много
других стваралачких послова. Чак
и те мале справе нису приступачне
нашим домаћицама. А овај приказ
дивних и чудних, благотворних
ствари што их је људски ум изми-
слио у корист људи побија причу
о томе да домаћи посао мора увек
остати овакав какав је данас. Бес-
помоћним домаћицама ове дивне и
неприступачне ствари откривају да
у добрим условима и могућности-
ма чак и појединачан домаћи посао
може да буде лак, мање убитачан
и досадан.

■ ЧИМЕ СЕ КО ХВАЛИ ■

Да има жена министара није никакво
чудо. Да су оне показале на том пољу
изванредну способност такође не изази-
ва никакво изненађење. Али је мало не-
обично да се жене ангажују у ресору
полиције. Тај случај је сада у Великој
Британији.

На чело министарства полиције до-
шао је Херберт Морисон. Сменејујући на
том положају Андерсона он је увео знат-
не реформе. Једна од тих је и избор же-
не за свога помоћника. Он се задржао на
другарици Елен Вилкисон, чланици Ла-
бур партије.

*

На Конгресу фалангистичке женске
организације у Барселони ради обнове
здравог патриотизма у Каталонији, Пи-
лар Примо де Ривера је рекао:

„Ма да жене увек треба да буду рав-
ноправне са мушкарцима, ипак постоји
делокруг рада који има да припада јед-
нима или другима. Нарочито треба ком-
пликованост управљања државом препу-
стити мушкарцима, јер су они позвани да
реше те проблеме“.

*

Лондон 21 јануара (Јунајтед прес)
Претседник владе г. Черчил изјавио
је у Доњем дому да нису истини-
те вести према којима је британска вла-
да закључила аранжман са италијанском
владом о евакуацији италијанске деце
из Абисиније, Еритреје и талијанске Со-
малије. Г. Черчил је изјавио да овакова
акција не би била могућа због тога што
су у току војне операције.

„Укус и елеганција загребачких госпођа“

Под тим насловом доносе загребачке „Новости“ од 3 вељаче, листу елегантних загребачких дама са једне загребачке елитне приредбе. Читава страница „Новости“, четири ступца густо збијених редова, јесу доказ „укуса и елеганције загребачких госпођа“, којима загребачки репортер не престаје да се диви. Он констатује: „Тоалете дама биле су и овај пут нада све укусне и раскошне, те су поново пружале доказа префињенога и истанчаног укуса, толико својственога нашим дамама. Доиста је тешко приказати у пар ријечи раскошну и дивну слику плесне дворане и свих просторија“. После тога следи „кратак“ опис тоалета појединих дама. Тако дознајемо да је:

Г-ђа Албини имала тиркизно-модру тоалету са кепом од марабуа. Г-ђа Грета Амброжић прекрасну бечку стилску хаљину из тафт-моареа с пругама боје цикламе. Тоалета г-ђе Анђелке Анђелковић била је тиркизне боје украшена црним тилом. Г-ђа Штефица Дајч имала је укусну тоалету од црног креп-сирена и с болером од лепоглавских чипака. Дражесну стилску тоалету од тафта у боји цикламе украшену китом циклама имала је г-ђа Рела Златица Дравинац. Отмена била је г-ђа Ерна Гал у црној стилској тоалети од старинских чипака. Врло елегантна била је г-ђа Кајка Гереш у тоалети од транспарента с орхидејама и кепом од хермелина. Г-ђа Елизабет Гернер била је елегантна у хаљини од црног тафта од правих орхидеја и кепом од нојевог перја. Врло отмена била је тоалета г-ђе Маре Мадановић од црног велура са златним накитом. Отмена била је г-ђа Миа Мацелски у тоалети од црног жоржета украшеној перлама и кепоу од хермелина. Хермелин је носила и г-ђа Дада Мајер и то поврх стилске хаљине од црног тафта. Захида баруница Турковић била је врло елегантна у тоалети од зеленог креп жоржета са жутиим штрас болером и накитом од перја у коси, г-ђа Ирма баруница Турковић... и т. д. Споменуто је још неких двеста дама које су све биле једна елегантнија од друге у својим хаљинама од тила, тафта, муслина, чипака, моареа, броката, атласа, велура, жерсеја, сатена, пајета, сатен-велура, велур-ламеа са апликацијама, цвећем, транспарентима, у кринолинама, разним стиловима; са својим жакетима и огртачима од разних лисица, сребрних, плавих, белих, од нојевог перја, од марабуа, од хермелина, од визона и — разуме се скупоченим накитом.

Помозите, не могу избећи отплатама

Читајући сваки дан у Новостима писма појединих домаћица из Загреба и села, те се неким ујаво дивим како оне добро и тако рећи безбрижно живе.

Ја живим са супругом у селу те смо државни чиновници. Водим своје домаћинство већ 17 година. Има нас у кући четворо. Хвала богу не могу се похвалити с плаћом, а ни с неким уштедима. Сретне су оне домаћице којима њихови чланови мало једу, али кад код мене дође први - прође први и не остане ништа. Не бјежимо од отплата, већ велимо: Хвала богу да је још та могућност пружена чиновницима. Месо не једемо него на благодане, а иначе једемо обичну храну: крумцир, куйус, грах. Колачи се припремају само за велике благодане и то обично дизано шесто: сиром или рогачима (рожичкима). Не ондуирам се, не иудрам се, облачимо се за дана посве једноставно али не можемо ништа уштедјети. Кино и казалиште не похађамо, јер немамо за то ни срестава а ни згоде.

Може ли која од штедљивих домаћица и нама даши савјета — како да си нешто уштедимо? Врло сам знајућелна на такве савјете и молим их —

Једна дугогодишња прешлашница „Новости“.

Сад као и некад

Сећам се како се Свети Сава прослављао када сам ја била мала. Сећам се како се месецима пре прославе говорило о том великом дану, како су изабране песме, декламације и комади, како су нам пробали гласове. Сећам се како су наше учитељице одређивале која ће се деца тога дана појавити на позорници пред дупке пуном салом. И још се сећам како је нервоза бивала све већа у колико се дан прославе приближавао, како су „пробе“ бивале све чешће а мали изабраници могли напуштати у свако доба часове ради тих проба. И како је хор готово сваког дана остајао са последњег часа док смо ми остали смртни морали седети у разреду, презнојавати се и учити, добијати пацке и доживљавати разне друге непријатности које се на часовима могу доживети. Јер... ми нисмо умели ни декламовати, ни глумити, па чак ни певати, баш ништа нисмо вредели, а можда и јесмо; само смо, ето, несрећом били неоткривени таленти и није нам ништа друго остајало до да завидимо онима који су недељама учили исту песму напамет, морали тачно упамтити када да повисе глас када да га спусте, када да подигну очи к небу, а када руком да појачају ефекат речи.

Свети Сава! Чудесна и узбудљива прича о најмлађем краљевском сину који је „презрео царску круну и порфире“ и једне ноћи сав претрнуо од узбуђења закуцао на калуђерска врата. Прича о младићу фина, уска лица уоквирена тамном косом, немирних очију у којима је горео пламен светих идеала, чије је срце горело од жеље да сав свој живот посвети народу, дубоко нам се урезала у душу. Још ми је пред очима учioniца са иконом Светог Саве, сада већ старог, отежалог старца са нечим спокојним и мирним и благим у погледу и читавом држању, икона на којој благосиља децу.

Да, икона светог Саве висила је у свакој учioniци и свако дете — пре него што би по први пут узбуђено крочило у школу — знало је да је Свети Сава школска слава. И свако дете које би по први пут нестрпљиво и жељно очекивало тај дан, свако дете осим малих изабраника, морало је доживети велико разочарење. Јер Свети Сава, „школска слава“ није био дан школске деце, дан за децу. То је био дан за одрасле, за разна званична лица, за домаћина славе и његове рођаке и његове познанике, и за маме и за тате, и за тетке, само не за децу.

Ми деца долазили смо око осам сати ујутру „по жито“. Па и ако смо знали да ће тиме прослава световог Саве за нас бити завршена, са коликим смо узбуђењем

ступали у школу. Сала је била сва у ћилимовима. Сва окићена и натрпана — учитељице су нам дан пре рекле да донесемо зеленила — била је тако свечана и лепа. Па и наше учитељице имале су сасвим друга лица, свечана и озбиљна, шуштале су у свиленим хаљинама, а лаковане ципете давале су им сасвим празничан изглед, као да нису биле наше свакидашње учитељице. Мали декламатори, глумци и певачи били су већ ту; маме су их задовољно посматрале, девојчицама дотеривале локне, машини и „фалте“ на хаљинама. Терале су их да још једном понове своју тачку, давале им по стоти пут исте савете. А ми, ми смо морали кући са својим кесама у којима је било мало жита, једна мандарина и неколико бонбона.

Око десет часова би почео програм пред пуном салом. О! знали смо ми, који смо морали кући, сваку тачку која ће се извести. Знали смо кад треба при декламовању подићи глас, и када треба застати, и како се треба поклонити пред публиком и какав став заузети. „Ускликнимо с љубављу“ знало је свако дете да пева: „Свети Сава“ од Војислава Илића знало је свако дете да декламује, иако је та песма увек, готово увек падала у део домаћиновом сину или кћери. И још много других декламација смо ми знали: о краљевима, о принчевима, о светим идеалима, о три брата која чине један венац; речи озбиљне чији смисао махом нисмо разумели.

Двадесет година прохујало је од тада. Двадесет година тешких и крвавих од криза, од беспослице, од ратова. Двадесет година за које се време толико ишло унапред и толико вратило уназад. Много што шта се у свету променило, али прослављање светог Саве остало је, чини ми се, скоро исто као када сам ја била мала. Исте декламације које смо ми као деца знали, чула сам ове године на светосавској прослави у једној од београдских основних школа. Исту слику пружала је сала, пуна званичних лица и гостију; свештеник је — чини ми се — одржао исти пригодан говор, а деце — било је само на подиуму. И та деца изговарала су озбиљне, њима туђе и неразумљиве речи пригодних песама којима су пуне стране дечијих читанки. Ту и тамо чула се, по која песмица од „Чика Андре“ или „Бране“; било је и „духовитих“ скечева у стилу „хумористичких вечери“ на београдском радију; комада у којима су деца подражавала живот и обичаје старијих; девојчица које су изигравале помодарке док су се маме слатко смејале видећи како их ћерке ласно подражавају; и мале сасвим мале

деце из забавишта коју су обукли као соколе и соколике и дали им да носе државну заставу. Да, свега је било на тој прослави, само ничега стварно од деце, за децу, о деци.

„ДОМОВЕ МАТЕРИНСТВА И САВЕТОВАЛИШТА ЗА МАЈКЕ И ДЕЦУ“

У резолуцији прве редовне годишње скупштине Југослов. удружења бабица, између осталог се тражи:

Да држава односно Министарство социјалне политике и народног здравља преузме на себе старање за матере, децу, породицу и наталитет отварањем „Домова материнства и саветодавалишта за мајке и децу“ широм целе земље.

Да се поставе бабице у свим општинама и по свим здравственим задругама, државним и приватним болницама.

Да се садашње општинске бабице преведу на бановинске буџете с правом на регулисање положаја и пензије. Бабицама у државној и бановинској служби да се обезбеди право на благовремено разврставање, унапређење и пензију, према годинама службе, као и другим државним и бановинским службеницима. Бабице, пак, у приватној служби да буду заштићене у смислу закона о заштити приватних намештеника.

Да им се пропише радно време како у државној и бановинској, тако и у приватној служби, и да не износи више од 8 часова дневно.

Да само дипломираним бабицама буде осигурано право на рад и зараду.

Да се предузму енергичне законске мере против самозваних бабица.

Да би се повећао број постеља за сиромашне породице по државним болницама, да се ограничи приступ богатим женама у државна и општинска породилишта и да се ова отварају у првом реду за сиромашне труднице и породице.

М. Иљин: Природне силе и моћ људи

Суше, поплаве, пустињски песак — да ли су те страшне немани заиста неукротиве, или је човек у стању да им се успешно супротстави, да их победи? Јесте, одговара Иљин, човек је у стању да их победи, само треба знати како. Треба знати, треба знања! — узвикује често Иљин, али додаје да сама наука, премда успешно одговара на горња и друга питања, није довољна. Огромна количина знања са којим располаже савремена наука може да пружи целокупном човечанству све своје благодети само онда, ако се налази у рукама организоване заједнице, која ће велике проблеме, као: суша, пустињски песак, мочваре и слично, решавати на најширем плану у интересу целине, а при том још водећи рачуна и о будућим генерацијама.

Невероватно лаким стилем и на врло забаван начин прича нам Иљин како се ови проблеми решавају.

Ову занимљиву књигу издала је Хрватска наклада у Загребу.

Како је Лав Толстој писао „Рат и Мир“

На своме роману „Рат и мир“ радио је Лав Толстој преко 60 година. Сачуван манускрипт овога дела даје јасан појам о невероватном раду, који је писац утрошио на ово дело. Остало је око 5000 листова манускрипта и коректура вршених у току рада. Из тога материјала види се да је Лав Толстој целокупно своје дело писао у два облика. Нама познате варијанте „Рата и Мира“ обухватају око 1440 штампаних страна. Целокупни рукопис обухватио би преко 3200 штампаних страна. У том раду скратио је Толстој првобитни манускрипт за штампу на преко половину. Свака сцена је стално и поново преписивана, прерађивана, мењана. Из бележака и заосталих листова манускрипта види се да је Толстој манускрипт свога романа много пута од прве до задње стране до ситница прерађивао. При том прерађивању често није остало ни једне странице првобитнога текста и поједине епизоде прерађиване су преко десет пута.

„Не разумем“ рекао је једном Лав Толстој, „како се може писати а да се све, више пута не преради“. Од појаве „Рата и Мира“ прошле су многе године. „Ја готово никад не читам своја већ отштампана дела још једанпут, али ако ми случајно која страна дође у руке, чини ми се, као да би је требало још једном прерадити.“

Срећни дани на београдској позорници

Стављање овог комада на београдску позорницу не претставља никакав уметнички догађај, него једино попуњавање и онако слабог репертоара још једним сасвим slabим комадом, који је, по свему судећи, намењен младим глумцима и младој публици.

На сцени се појављују младићи и девојке (у узрасту између шеснаесте и деветнаесте године) из једне солидне грађанске средине, у свиленим пиџамама, пењоарима, дотерани, углађени, обесни, сити и насмејани. Реч је о њиховим срећним данима, а ти дани су дани првог буђења љубави, када су једине и највеће патње — љубавне. Истина, свако од њих има свој мали проблем, али то су такви проблемчићи који се јављају у от-

суству других, озбиљних проблема, који би се могли назвати животним. Лаки и површни сукоби изазвани љубомором, сујетом, чежњом и радозналешћу, имају својих чари за публику која није расположена да мисли, или да дубоко преживљује човечанску трагедију. Али ако се боље загледамо у живот, па макар и саме глумице Милбахер, ако покушамо да се „пренесемо“ у стварност, тешко ћемо се моћи уживети у ове срећне дане са позорнице. Јер, када би се на позорницу изнео комад који би говорио о стварном животу данашње омладине, он би могао имати разне наслове; и несретни дани, и горки дани, и борбени дани... само не срећни дани.

Н. Ј.

Тако се мења концепција једног романа у току година, и постаје књига испуњена витешким духом народа. Баш зато што је Лав Толстој енергично обрачунавао са једним лажним патриотизмом, баш зато што реалистички приказује историјске догађаје са великом уметношћу, његово је дело прожето дубоким, истинским патриотизмом који је испуњен љубављу за народ, за напредак, за хуманизам.

* * *

На кинеском Северном фронту излази нови часопис за литературу „Чуанче“ у коме сарађују познати кинески писци.

Редакција листа „Chinese Students“ (Кинески студенти) који излази у Америци расписала је награду за најбоље приче са темом: „Наше учешће у стварању новог живота у Кини“. У овоме натицању могли су узети учешћа сви кинески студенти који студирају у Америци. Прва награда је износила 1.200 долара. Преко 500 студената одазвало се позиву редакције.

Шаљите дописе, чланке, репортаже и слике!

„Василиса Прекраснаја“

У совјетском филму „Василиса Прекраснаја“ још једном је уметничким средствима оживљено народно предање. Први пут га је оживео Некрасов у истоименој бајци. Основни смисао и вредност предања лежи у истини која је у њему садржана, а која је обучена у машту (симболизирана) и проткана поезијом.

Међутим, сама бајка као таква, и оквир у коме је дата, у толикој мери привлачи пажњу гледаоца, преноси га у свој свет — да овај скоро сасвим заборавља на њену симболику, заборавља да тражи у њој дубљи смисао. Све је у њој тако невино лепо, па чак и она најгрубља истина. Сваки моменат је уметнички доживљај за себе и остаје дубоко урезан у сећању... Сетимо се слике у шуми, када Иванушка лови са својом браћом и збија с њима добродушну шалу; када се Иванушкина стрела спушта на дно баре и бабада у водени цвет у коме седи његова зачарана невеста, цвет се затвара и заједно са жабом и стрелом изненада почиње да расте; када отац са синовима полази на ноћну косидбу, и када из жабине коже излази као сан, као зора

дивна Василиса. Од њеног чистог, озареног као у детета, осмеха, све унаоколо засија и запева... Сетите се оног величанственог утиска када Василиса полази у поље и њеног рада праћеног дубоко осећајном песмом — све је то толико достојанствено и пуно животне радости. Утолико је трагичнији моменат када вихор односи Василису док се из празног простора чује њен тужни глас који се све више губи: Иванушка-а...

Мотив на коме је засновано предање и сама бајка јесте борба између добра и зла. На страни добра и за њега, бори се прости сељак — човек из народа, који се ту појављује као херојска личност. Василиса, заробљена од зле силе (Змаја Огњеног) је идеал живота коме народ тежи, оличење свега узвишеног, лепог и доброг. Да би достигао тај идеал, сељак Иванушка мора да савлада злу силу, да се ухвати с њом у коштац, а једино оружје које му у тој неједнакој борби помаже да изађе као победник је неустрашиво срце, непоколебљива воља и вера у победу. („Кључ који отвара сваки катанац је неустрашиво срце“ каже Иванушки мудри ковач).

У филму је оштро подвучен контраст

између трговкиње и племићке с једне стране и Василисе с друге. Василиса је живот онакав каквим га сељак замишља и жели: испуњен љубављу и радом, али ослобођеним радом, који није мука већ задовољство, песма. Зато није случајно то што Иванушка одговарајући на питање: „Шта је на свету најмилије?“ повезује љубав (Василису) и живот, јер нема живота без љубави за живот.

* *

И у техничком и у уметничком погледу Василиса Прекраснаја је ремек-дело. У сећању наше деце остаће незабораван паук са ватреним очима и огромним челама, од чијег се надчовечанског гласа и смеха жежи кожа; змај са три главе које говоре свака за себе, живи медведи који се понашају као разумна људска бића, баба Јага и раскошни змајев дво-рац.

Природа, која је посебна одлика овог филма, не делује само као лепа фотографија, него има своје уметничко оправдање. Народна машта добила је у њој оквир који јој једино одговара, јер је природа њен прави извор.

Н. Ј.

„Женске новине“, културно-просветни лист за жене излази први пут пред читаоце.

Скромних могућности и материјалних средстава Уредништво „Женских новина“, уложило је све своје напоре да лист задовољи интересовање и жеље читаоца.

Са своје стране „Женске новине“, умољавају све оне који су примили први број, да се одмах претплате на лист, како би Уредништво било у могућности да им шаље и идуче бројеве „Женских новина“, или да лист врате.

Поверенике молимо да лист уредно, редовно и брзо обрачунавају или да најдаље у року од 10 дана од пријема, врате лист Администрацији „Женских новина“ — Београд, Пошт. фак бр. 859.

Уредним претплатама и обрачунавањем, претплатници и повереници омогућиће, данас, када су хартија, штампа и др. у толикој мери поскупели, редовно издавање „Женских новина“, доказаће своју спремност да помогну настојања Уредништва у развијању и подизању „Женских новина“.

Годишња претплата Динара 24.—
Полугодишња Динара 12.—
Претплату слати на Чековни рачун бр. 61160
Пошт. фак 859.

Уредништво и Администрација
„Женских новина“

Играјућа

И Г Р А

Сви велики педагози признавали су огроман значај игре у животу детета. Игра, по њиховом мишљењу, побуђује дете на размишљање, активизира његова осећања, вољу, утиче на његов карактер, ум и поступке. Генијални писац Горки рекао је: „Игра за децу — то је пут познања света у коме она живе и који су позвана да измене.“

У игри, у дечјем сазнању бришу се границе између стварног света и света фантазије. Својом активном маштом дете мења све што га окружује. У игри задовољава потребу за кретањем, за самоделатношћу. Оно троши накупљену енергију и снагу. Уколико у игри дете мора да мисли, комбинује, оно проналази средства да пре одоли свим покретима и тако игра има огромно значење за формирање карактера и интересовања детета.

Игре су разнолике. Њихова природа је сложена и богата по свом садржају. Фантазија у њој постаје богатија, дете на нов начин ствара слике, комбинује факта и догађаје, поготову ако има одговарајући материјал. У игри се изражавају и друге особине детета: његова вештина да запамти, изрази своје утиске, да их унесе у извештај материјал, преради и потом унесе у игру. Правећи са својим играчкама разне манипулације, пуштајући их да падају, ходају, стоје, раскидајући их и ломећи, дете проширује круг својих сазнања, упознаје се са низом за њега нових појава.

Нарочито значење имају игре које се играју заједнички, а које захтевају придржавање извесних правила. Оне захтевају од детета да своје личне жеље подреди општем задатку, здравој дисциплини. У колективној игри стиче дете вештину савлађивања, вештину да на време испољи своју умешност и енергију и да указује другарску помоћ. Разуме се, не треба потцењивати ни појединачну игру, у којој дете има могућности да дела у складу са током својих мисли, жеља и тежњи да оствари своје замисли.

Играчке су веома важне као материјал за остваривање замисли. Играчке морају бити послушне детету и тако гипке да се могу претварати у све што је потребно у игри. Оне морају давати пот-

стрека за стваралачку фантазију детета. У најновије време почела се придавати велика пажња конструкторском материјалу (хартитија, глина, песак, материјал за грађење и т. д.) јер он не спутава фантазију детета, као његове играчке. Дете у играчкама не цени оно што често пута цене његови родитељи. Зато врло често деца, коју родитељи обасипају свакојаким излишним играчкама, досађују се и тешко се играју. При избору играчака мора се строго пазити на одређене хигијенске захтеве. Не набављати, на пример, играчке које се брзо разваљују, којима

дете може да се посече, не давати, на пример, малој деци ситне играчке и т. д. Играчке морају бити обојене постојаним бојама, које не прљају дечије руке. Нарочито мора бити распрострањена лутка, најмилија играчка деце, нарочито девојчица.

Руководство дечијим играчкама

Игра је утолико лепша уколико у њој учествују сама деца. Мешање одраслих мора бити што ограниченије. Неправилно

поступају они родитељи, који сваки час пружају деци помоћ, упутства, савете, придице. Али ни потпуно укидање руководства дечјим играчкама није правилно. Васпитачи-родитељи морају пажљиво посматрати дечију игру, интерес који се у њој појављује, дечје индивидуалне особине и, у складу с тим, у погодном моменту неприметно указати помоћ, дајући тему за игру а када је потребно и умешати се у њу. Посматрајући са стране дечију игру, васпитач неприметно (ако је потребно) потсећа дете на оно што је видело у шетњи; потстиче његову фантазију, понекад чак даје и садржину игре. Указује како треба организовати игру. Нарочито је потребно такво мешање када слаба и послушна деца падају под утицај јачих и снажнијих када деца понекад примењују грубу силу и т. д.

Дечје забаве.

Родитељи често теже да дечју игру замене забавама, у којима сами уживају. Они их воде са собом у позориште, циркус, у госте, музеј и т. д. Међутим, деца себи налазе забаву у другоме. Богати извор забаве за малу децу јесу предмети који нас окружавају (кућа, намештај, играчке), сваки предмет може да буде за дете интересантан, да га прекрасно забави, да му пружи врло много знања. На улици, у врту, пред малишанима се открива бескрајан свет занимљивих ствари, дрвеће, лишће, трава, птице, песак ит.д. Наравно да то његово познанство са новим стварима треба схватити озбиљно. У каснијим годинама област забаве у природи може да буде проширена, посета зоолошким вртovima и ботаничким баштама, пажљиво разгледање животиња и биљака, претставља огроман интерес за дете. Корисна забава за малу децу јесте и разгледање књижица са сликама и разним цртежима.

Ширите,

сарађујте,

претплаћујте се на „Женске новине“

За домаћице

Како се отклањају мрље

Пре него што вам будемо дали детаљне савете како се разне мрље на разним материјама отклањају, даћемо вам овога пута неколико упутстава о вађењу мрља уопште.

1. Посао ће вам бити увелико олакшан ако будете знали природу мрље; најчешће су мрље масних тела, затим обојених материја, као што су црвено вино, воће, кафа, итд.

2. Док је мрља свежа, она може врло лако нестати, док често ту исту мрљу тешко отклањате ако остари; зато што се шири (маст) зато што се материја стврдњава и мења на ваздуху (боја), или зато што пробија и на наличје тканине и нагриза је (киселина);

3. Ако нисте у могућности да одмах отклоните мрљу, покушајте да зауставите њено дејство; отклоните сечивом од перореза материју која је направила мрљу (боја); пустите хладну воду на мрљу од масти да зауставите њено продирање. Пре него што приступите дефинитивном отклањању мрља, док их дакле само заустављате, употребите увек парче плат-

на, које ће увек бити чисто при додиру са материјом;

4. Није довољно само отклонити мрљу, потребно је да и средство за чишћење не остави трага, иначе нисмо ништа друго урадили до једну мрљу заменили другом. Тако киселина, која се употребљава за отклањање мрља од мастила или рђе, оставља траг ако се не испере одмах после дејства. Испирати треба са прокуваном или благом водом; тврде воде, остављају за собом при испаравању, један беличасти круг због кречних састојака које садржавају.

5. Када се масна мрља лоше отклони, она оставља око места на коме се налазила сивкасти или модар круг. То се увек дешава ако се бензин или које друго средство које се испарава после само на мрљу; маст нестаје, али се после неколико дана појављује круг око мрље, остатак бензина. Да бисте то избегли, сипајте бензин најпре око мрље, затим натопите истим и саму мрљу, трљајући обоје крицом од фланела, која у исто време упија бензин и маст. Остатак масти и бензина отклања се листом упијаће хартије или дугим трљањем сувом крицом од вуне.

ИЗ МЕДИЦИНЕ

Др. Марија Гајић

ГРИП КОД ОДОЈЧЕТА

Млада мајка мора да буде упозната са свима опасностима које прете здрављу њеног детета. Један од подмуклих непријатеља детета је грипозно обољење. Обично се грипозном обољењу не поклања она пажња коју захтева озбиљност ове болести. Мајком завлада паничан страх, када помисли, да би се њено дете могло разболети од неке друге заразне болести као што је шарлах, дифтерија или од тешке болести запаљења плућа. Али када дете има кијавицу или кашље, често она томе не придаје довољно значаја, а често никаквог.

Међутим, грипозно обољење је заразна болест која се појављује за време целе године, али је најактуелније на прелазу појединих годишњих доба, нарочито крајем зиме и почетком пролећа. Искуство је показало, да назеб ствара погодан терен за развијање клица овог обољења. Кијавица, гушобоља, кашаљ са и без температуре обично су симптоми овог раслих. То ниједна мајка не сме да заборави, као што не сме да заборави и најрени, као што несме да заборави и најсудбоноснију чињеницу, да се као по-

слецие грипозног обољења могу да појаве компликације у виду запаљења плућа, средњег уха, мокраћне бешике, или поремећај органа за варење и т. д.

Против обољења од грипа не постоји имунитет, т. ј. организам пошто је преболо грип није постао отпоран против поновне инфекције и обољења. На жалост, дете је увек склоно да се изнова разболи. Да би се предохрана против грипозног обољења успешно могла спровести, мора се избећи могућност назеба и заразе.

Како ће мајка да сачува своје дете од наезба? У том смислу чине се код нас многе грешке. Неискусна мајка прекомерно утопљава своје дете топлим вуненим оделом и превисе загрева одељење у коме дете живи. За време зимских месеци не дозвољава своје детету, да се надише свежег ваздуха. Све у страху од назеба. Стварно, преутопљено дете се зноји и увек је жртва назеба. Мајка треба да зна, да је за дете најповољнија собна температура од 20% Целзиуса. У таквој соби дете је одевено у памучно рубље и одело. Вуна се само у-

потребљава као заштита код шетње за време хладних дана. Соба се мора често и издашно ветрити, како би дете добијало довољну количину свежег ваздуха, који је најбоља предохрана од назеба.

Мајка, отац или ма који члан породице, обично је извор заразе за дете. Заштита је лака. Одојчету се не сме прилазити, док се не оперу руке и веже маска од газе или платна на уста и нос. Подједнако се морају чувати здрава као и оболела деца. Код болесног детета треба да се избегне поновна инфекција, како се не би још повећао број клица у дечјем организму. За време док који од укућана болује од грипозног обољења, мајка треба да своје детету свако јутро кане 4 — 5 капљице воденог раствора једнопроцентног коларгола у нос.

Предохрану против ове болести мајка води самостално. За време болести она је помоћница лекара. Стога мора млада мајка да се оспособи да благовремено утврди промењено стање код свога детета, она мора да види када је оно болесно. Истовремено треба да зна како да негује болесно дете. Грипозно обољење почиње често поред кијавице са високом температуром. Каткада млада мајка мора да чека неколико часова док се њеном детету не укаже прва лекарска помоћ. Дешава се да неупућена мајка до доласка лекара још више загреје своје болесно дете, утрљава му разне масти и увија га у вунено ћебе. Дете је несрећно и још му је теже и због болести и због неумесне неге. За дете у високој температури увек је помоћ млада водена облога, која се примењује на следећи начин: најпре се голо дете увије танком мокром пеленом или чаршавом онда се преко мокром облога стави сува дебља пелена или чаршав. Таква облога ће детету користити. Дете је жедно и течност му је потребна. Чај, сок од воћа, вода, никада неће шкодити, него ће олакшати до извесне мере опште стање, док не почне стварно лечење. Ваздух у соби мора да је чист. У случају да дете показује знаке јаче кијавице или да су крајници запаљени (отечени), употребите мајка поновно водени раствор једнопроцентног коларгола. То су све самопоћна средства. Лечење се може тек спровести под упутствима стручњака — лекара. Дужност је свесне мајке да се што боље упозна са начином предохране појединих дечијих болести и са принципима дечје хигијене. Према данашњем стању медицинске науке једино је ефикасно средство предохране против дечјих грипозних обољења и њихових подмуклих и опасних последица, да се мајка приликом подизања свога одојчета најстрожије придржава прописа дечије хигијене.

Ова нова елегантна блуза израђена је од чворновате вуне, у лепој зеленој боји (1 ред обрнуто, 1 ред право), у комбинацији са шаром од 2 праве и 2 обрнуте петље. За израду те блузе потребно је 6 клубади по 50 гр. вунице и 2 пара игла од 2½ и 3 мм и Т кратких игала од 3 мм.

Предњи део: Почети одоздо на 108 петљи, са иглама број 2½ и радити 2 право 2 обрнуто у висини 10 см. Затим узети игле број 3 и додати по једну петљу у удубљењу од две обрнуте петље и продужити у том смислу, плетући 2 право и 3 обрнуто још 8 см. (Са додатком на иглама треба да има 135 петљи). Затим, почевши од 18 см од укупне висине, наставити у боду жерсеј, што значи један ред право, један обрнуто још за 10 см. Тада, после 28 см висине од почетка рада, почети са одузимањем за рукаве, одузимајући са сваке стране, ред за редом са цила, у почетку игле, једанпут по 8 петљи и 3 пута по 1 петљу. Остаје 113 петљи на којима продужи у боду жерсеј. На 36 см укупне висине оставити рад у чекању.

Леђа: Почети на 96 петљи и радити као предњи део и када добијете 118 машини продужити у боду жерсеј. На истој висини као и на предњем делу, т. ј. после 28 см. почети са одузимањем за рукаве и то одузети ред за редом, у почетку игле и са лица једанпут по 7 и три пута по 1 петљу. На 36 сантиметара од почетка рада поделити рад у два дела у средини, за отвор, а за уметак, т. ј. горњу машину која се ради на 4 игле од 3 мм, пренети на једну иглу 50 петљи са леве стране, на којој поново са леве стране додати 66 петљи за десно раме. затим пренети 113 петљи од предњег дела, које расподелити тако да се шара сложи, додати 66 петљи за лево раме и најзад пренети 50 петљи које су остале од друге половине леђа. Имамо дакле 344 петљи подељених на 4 игле, које радити у следећем боду: 4 петље обрнуто, 2 право, радећи увек 2 петље на отвору за леђа право, све у висини од 3 см. Онда одузети у сваком удубљењу од 4 петљи по једну петљу, тако да остаје 3 петље обрнуто, 2 петље право. Радити још 3 и по см на 287 петљи. Затим поновно одузимање у удубљењу од 3 петље обрнуто и на преосталих 230 петљи још 1

и по см, сада 2 право 2 криво. Опет одузети по једну петљу на удубљењу од 2 обрнуте петље и радити у боду 2 право, 1 обрнуто на тих 173 петљи још 1 и по см., и да би се завршило смањити за још по једну петљу, али сада одузети од сваког испупчења од 2 петље право, и радити још 2 см са преосталих 117 петљи, радећи сада 1 право 1 обрнуто. Затим наставити бодом жерсеј, 1 ред право, 1 ред обрнуто, додајући са сваке стране отвора на леђима по 40 петљи, дакле свега и тих сада 197 петљи радити 2 см и завршити.

Рукав: Почети одозго, нанизати 22 петљи, на игле од 3 мм и радити бодом жерсеј додајући са сваке стране наиз-

менично по 1 и 2 петље сваки други ред, док се не добије 96 петљи. Затим додати 8 правих петљи с једне стране за предњи део. У боду жерсеј радити још 7 см, са тих 104 петљи, па смањити 18 пута по једну петљу са сваке стране у почетку рада, од прилике сваког сантиметра. На 26 см од како се додало оних 8 петљи почети други бод, од 3 обрнуте и 2 праве и радити га у дужини од 10 см, па онда узети игле од 2½ мм, одузети у сваком удубљењу од 3 обрнуте петље по 1 петљу, и продужити са 2 праве и 2 обрнуте на тих 54 петљи које су остале, још 10½ см и завршити. После пеглања и пробе саставити стране по шавовима и везати два краја која продужују отвор врата.

Чишћење четака за косу

Масноћу ћете исчистити ако их бу дете трљали једну о другу топлим и сувим мекињама. Ако је длака постала мекана, потопите их за пет минута у чист амонијак, и оставите их да се суше не оцедивши их пре тога: длаке ће се укрутити. Пазите да се дрво са четке не покваси.

Чишћење четака за одела.

Четка за одела вади прашину, мрље од блате и друго, али она се прља од масних или других флека, које онда преноси на друга одела. Зато је треба чистити с времена на време. Потопити длаке за време од петнаест минута у амонијак растворен у воду (једна трећина воде); испирати затим четку чистом водом. Велики сунђер, једва овлажен може такође да служи за чишћење одела, само треба њиме прелазити у правцу длака на материји.

Чишћење флаша.

Чишћење флаша од зејтина. (Први начин). — Ставите боце у велики суд с хладном водом у коме има соде, 5%; ставите га на ватру да полако прокува, оставите да се охлади и исплакните хладном водом. (Други начин). — Сипајте у боцу топлу воду и пепела, промешајте, оставите да стоји неколико минута, па опет мешајте; испразните и исплакните. Онда сипајте у боцу шаку талога од кафе и топле воде; промешајте и исперите хладном водом.

Власник и уредник: Слободанка Савић, Цветкова 15. Поштански фах бр. 859. Број чек. рачуна 61160
Годишња претплата 24.—, полугодишња 12.— Дин. — За обавештења обратити се на штампарију

„Пошет“ од 8 — 10 часова. пре подне.

За штампарију „ПОЛЕТ“ Урош Јудић — Београд, Змаја од Ноћаја бр. 5. — Телефон 28-139